

**Field Director,
Project Tiger
Mysore**

ಹುಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ

- ಹುಲಿಗಳ ಉಳಿಯುವಿಕೆಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ರೂಪಿಸಿದ ಈ ಯೋಜನೆಯು 1973 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.
- ಬಂಡೀಪುರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ 9 ಹುಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಬಂಡೀಪುರ ಹುಲಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ 2001 ರಲ್ಲಿ ನಾಗರಹೋಳೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನವನ್ನು ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು.
- ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಇರುತ್ತವೆ – ಬಂಡೀಪುರ (ನಾಗರಹೋಳೆ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ) ಮತ್ತು ಭದ್ರ ವನ್ಯಧಾಮ

ವೃತ್ತದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ಅರಣ್ಯ ವಿಭಾಗಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ

- ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ ವಿಭಾಗ, ಬಂಡೀಪುರ
 - ಬಂಡೀಪುರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ — **872.24** ಚ.ಕೀ
 - ನುಗು ವನ್ಯಧಾಮ — **30.32** ಚ.ಕೀ
 - ವನ್ಯಜೀವಿ ವಿಭಾಗ, ಹುಣಸೂರು
 - ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ (ನಾಗರಹೋಳೆ)
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ — **643.39** ಚ.ಕೀ
 - ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ವನ್ಯಧಾಮ — **181.00** ಚ.ಕೀ
- ವೃತ್ತದ ಒಟ್ಟು ಅರಣ್ಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ — **1726.95** ಚ.ಕೀ

ಅರಣ್ಯ ವಿಧಗಳು

- ಎಲೆ ಉದುರುವ ಕಾಡುಗಳು (ತೇವಾಂಶ ರಹಿತ)
- ಎಲೆ ಉದುರುವ ಕಾಡುಗಳು (ತೇವಾಂಶ ಭರಿತ)
- ಕುರುಚಲು ಕಾಡು
- ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡು
- ಶೋಲಾ ಕಾಡುಗಳು
- ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಮತ್ತು ಹಡ್ಡುಗಳು

ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲ

- ಹುಲಿ, ಚಿರತೆ, ಆನೆ, ಕಾಡೆಮ್ಮೆ, ಸಾಂಬಾರ್, ಜಿಂಕೆ, ಕರಡಿ, ಕಾಡು ನಾಯಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಹಾಗೂ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲ

ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಕ್ಷೇತ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಉ.ಅ.ಸಂ., ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ ಬಂಡೀಪುರ

ಸ.ಅ.ಸಂ - 2

ವಲಯ ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು - 10

ವನಪಾಲಕರು - 24(12)

ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಕರು - 101(67)

ಉ.ಅ.ಸಂ., ವನ್ಯಜೀವಿ ವಿಭಾಗ, ಹುಣಸೂರು

ಸ.ಅ.ಸಂ - 3

ವಲಯ ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು - 9

ವನಪಾಲಕರು - 39(22)

ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಕರು - 120(64)

ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ

- ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಳ್ಳ ಬೇಟೆ ತಡೆ
- ಮರಮಟ್ಟುಗಳ ಕಳ್ಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ತಡೆ
- ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ

ನಿರ್ವಹಣೆ

- ಕಳ್ಳಬೇಟೆ ತಡೆ ಶಿಬಿರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಬಂಡೀಪುರ -31, ನಾಗರಹೋಳೆ - 24)
- ರಕ್ಷಣಾ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ
- ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕೆಲಸಗಳು

ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಪರಿಸರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

- ಬದಲಿ ಇಂಧನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಕೆರೆಗಳ ಪುನರ್ಜೀವನ
- ಜಾನವಾರುಗಳಿಗೆ ಲಸಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
- ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಬಿರಗಳು
- ಉರುವಲು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸಸಿಗಳ ವಿತರಣೆ

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ

- ಬಂಡೀಪುರ – 82 ಚ.ಕೀ, ನಾಗರಹೋಳೆ– 67.77 ಚ.ಕೀ
- ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ(ಬಂಡೀಪುರ – 76 ಮತ್ತು ಹುಣಸೂರು –46 ಹಾಸಿಗೆಗಳು) , ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿ ವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ವಾಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
- ಪ್ರಕೃತಿ ಶಿಬಿರಗಳು

ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿ

ಬಂಡೀಪುರ ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ ವಿಭಾಗ

ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ

ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು	ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿ	ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆ ಫೆಬ್ರವರಿ 06 ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ
ಸಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ (50 : 50)		
ಕೇಂದ್ರ ಪಾಲು	220.34	144.44
ರಾಜ್ಯ ಪಾಲು	60.00	10.00
ಸಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಆನೆ ಯೋಜನೆ	5.00	3.60

ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು

ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿ

ಬಂಡೀಪುರ ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ ವಿಭಾಗ

ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ

ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು	ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿ	ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆ ಫೆಬ್ರವರಿ 06 ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ
ನೀಲಗಿರಿ ಬಯೋಸ್ಪಿಯರ್ ರಿಸರ್ವ್	7.70	1.76
ನುಗು ವನ್ಯಧಾಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಕೇಂದ್ರ ಪಾಲು ರಾಜ್ಯ ಪಾಲು	11.20 5.00	7.00 1.50

ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು
ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿ

ಬಂಡೀಪುರ ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ ವಿಭಾಗ

ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ

ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು	ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿ	ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆ ಫೆಬ್ರವರಿ 06 ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ
ಜೆ.ಬಿ.ಐ.ಸಿ ಯೋಜನೆ	78.37	-
ಯೋಜನೇತರ ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು	71.59	55.363

ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು
ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿ

ಹುಣಸೂರು ವನ್ಯಜೀವಿ ವಿಭಾಗ

ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ

ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು	ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿ	ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆ ಫೆಬ್ರವರಿ 06 ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ
ಸಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ (50 : 50)		
ಕೇಂದ್ರ ಪಾಲು	152.67	23.91
ರಾಜ್ಯ ಪಾಲು	40.00	20.00
ಸಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಆನೆ ಯೋಜನೆ	3.60	0.02

ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿ

ಹುಣಸೂರು ವನ್ಯಜೀವಿ ವಿಭಾಗ

ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ

ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು	ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿ	ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆ ಫೆಬ್ರವರಿ 06 ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ
ನೀಲಗಿರಿ ಬಯೋಸ್ಪಿಯರ್ ರಿಸರ್ವ್	18.00	1.09
ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ವನ್ಯಧಾಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಕೇಂದ್ರ ಪಾಲು	19.93	-
ರಾಜ್ಯ ಪಾಲು	16.00	7.00

ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು
ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿ

ಹುಣಸೂರು ವನ್ಯಜೀವಿ ವಿಭಾಗ

ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ

ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು	ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿ	ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆ ಫೆಬ್ರವರಿ 06 ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ
ಯೋಜನೇತರ ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು	110.00	84.54

ಗಿರಿಜನರ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸಿರುವ ಗಿರಿಜನ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಬಂಡೀಪುರ ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ ವಿಭಾಗ

- 100 ಗಿರಿಜನ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 154 ಗಿರಿಜನ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ 2005-06 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಹುಣಸೂರು ವನ್ಯಜೀವಿ ವಿಭಾಗ

- ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಗಿರಿಜನ ಕುಟುಂಬಗಳು -1550
- ಈಗಾಗಲೇ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದು - 250 ಕುಟುಂಬಗಳು
- 2005-06 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವುದು -105 ಕುಟುಂಬಗಳು

ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವ ಯೋಜನೆಗಳು

- ಕಾಡಾನೆಗಳ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಹಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದು - ಯೋಜನೆ ಮಂಜೂರಾಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಉಳಿಕೆ ಇರುವ ಗಿರಿಜನರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಅರಣ್ಯದ ಅಂಚಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು.
- ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾಯ ನೆರವು ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಣಿಸಿರುವ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಡುತೂಪು ಬೆಳೆಸುವುದು (ಐದು ವರ್ಷದ ಯೋಜನೆ) - ಬಂಡೀಪುರ ಎಫ್.ಡಿ.ಎ - 700 ಹೆ. , ನಾಗರಹೋಳೆ ಎಫ್.ಡಿ.ಎ - 600 ಹೆ.
- ಜೆ.ಬಿ.ಐ.ಸಿ ನೆರವಿನಡಿ ಬಂಡೀಪುರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳು

- ಮಾನವ - ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿ ಸಂಘರ್ಷ
- ಗಿರಿಜನ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು
- ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕೊರತೆ
- ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ
- ಅನುದಾನದ ಕೊರತೆ ಹಾಗೂ ನಿಗದಿತ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗದಿರುವುದು.